

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

«Педагогика» кафедрасының 60 жылдығына арналған «ЗАМАНАУИ
ҚОҒАМ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ» тақырыбындағы
халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының
ЖИНАҒЫ
22-сәуір, 2022 ж.

СБОРНИК

материалов Международной научно-практической конференции
посвященной 60-летию кафедры «Педагогика» на тему: «СОВРЕМЕННОЕ
ОБЩЕСТВО И ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ»
22-апреля, 2022 г.

COLLECTION

of materials International scientific and practical conference dedicated to the 60th
anniversary of the department «Pedagogy» on the topic: «MODERN SOCIETY AND
PEDAGOGICAL EDUCATION»
22-April, 2022 y.

Нұр-Сұлтан, 2022

ӘОЖ 37.0

КБЖ 74.00

II 23

Редакция алқасы:

Д.Қамзабек - фил.ғ.д., профессор, Басқарма мүшесі - әлеуметтік-мәдени даму жөніндегі проректор, **Б.Ж.Сомжүрек** - «Әлеуметтік ғылымдар» факультетінің деканы, **М.П.Асылбекова** - «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» кафедрасының меңгерушісі, п.ғ.к., профессор м.а.; **Р.К.Төлеубекова** - п.ғ.д., профессор; **Қ.Қ.Шалғынбаева** - п.ғ.д., профессор; **Г.Қ.Длиббетова** -п.ғ.д., профессор; **Б.П.Сейтқазы** - п.ғ.д., профессор; **Қ.Т.Атемова** - п.ғ.д., профессор; **Г.К.Шолпанқұлова** - п.ғ.к., профессор м.а., **Г.Т.Уразбаева** -п.ғ.д., профессор м.а.; **С.С.Байсарина** -п.ғ.к., доцент; **Байменова Б.С.** - п.ғ.к., доцент; **Ботабаева Ә.Е.** - п.ғ.к., доцент; **Т.С.Сламбекова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **Н.П.Албытова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **Балтабаева Ж.Б.** - магистр.

ISBN 978-601-337-659-2

Жинақта Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, «Педагогика» кафедрасының 60 жылдығына арналған «**ЗАМАНАУИ ҚОҒАМ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ**» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының Пленарлық мәжілісінде және «Білім беру мегатрендтері және олардың педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытуға әсері», «Қазақстандық педагогика болашақтың педагогтарын даярлаудың негізі ретінде», «Педагогикалық іс-әрекеттегі коллаборация бірыңғай білім беру кеңістігін дамыту ресурсы ретінде» деп аталатын секция жұмыстары бойынша тыңдалған баяндамалар қамтылды. -821бет.

ОӘЖ 37.0
КБЖ 74.00

ISBN978-601-337-659-2

Осылайша, біз жоғары сынып оқушыларын жаңартылған оқыту жағдайында педагог-психологтардың қызметін жетілдірудің маңыздылығын негіздедік. Болашақ педагог-психологтарды жоғары сынып оқушыларында қауіпсіз және жайлы ортаны жобалау жөніндегі қызметті жүзеге асыруға кәсіби даярлаудың перспективалығы елді білікті кадрлары бар дені сау ұрпақпен қамтамасыз ететінін білеміз. Жоғары сынып оқушыларында оқудағы заманауи қиындықтарды жеңуге көмектесетін білікті кадрлар шешуі керек. Сонымен, психологтың іс-әрекетін бағалау керек және мұқият дайындықпен жүргізу керек.

Әдебиеттер

1.Ахмедова, А.М. Болашақ мұғалім тұлғасының кәсіби өзін-өзі дамытудың педагогикалық шарттары : дис. ... канд. пед. 13.00.08 / Ахмедова Айшат Магомедовна. – Махачкала, 2007. – 169 с

2.Қазақстан Республикасында "Білімді ұлт" сапалы білім беру" ұлттық жобасы7 https://www.inform.kz/kz/bgm-bilimdi-ult-sapaly-bilim-beru-ulttyk-zhobasy-tort-bagyttan-turady_a3852312

3.Шумакова О. А. Ата-аналармен психологиялық-педагогикалық өзара әрекеттесуді жетілдіру: болашақ педагог-психологтың инновациялық мәдениетінің тәжірибесі // ЮУрГГПУ хабаршысы. 2010. №10.

4.Киндарова З.Б. Болашақ педагог-психологтардың жалпы білім беру ұйымында қауіпсіз және жайлы ортаны жобалауға дайындығын қалыптастырудың педагогикалық шарттары // қазіргі педагогикалық білім. 2021. №7

5.Сейтбатталова А.С. Педагогикалық университетте болашақ педагог-психологтарды кәсіби даярлаудағы қашықтықтан білім беру технологиялары / / Сібір педагогикалық журналы. 2009.

ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУ ҚАЖЕТТІЛІГІ БАР БАЛАЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК- ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ

Қ.Қ. Шалғынбаева, Ж. Сағатбекқызы

Л. Н. Гумилев атындағы Еуразиялық ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан

Аннотация. В статье определяется «социально-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в образовательном процессе» как целостная система организованных мероприятий, создающих социально-психологические и педагогические условия для успешного обучения и умственного развития ребенка в школьной среде. Социально-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями «детский коллектив» является важным ресурсом их развития. Только включая детей в окружающую среду, можно их научить общаться, социализироваться и приспособиться к обществу. Цель исследования - помочь ребенку успешно преодолеть препятствия на пути к личному и социальному развитию. Сегодня, система образования остро нуждается в поддержке и развитии социально-педагогического и психолого-педагогического сопровождения. В статье подробно разъясняется понятие «сопровождение» и рассматриваются несколько определений «социально-педагогического сопровождение», более детально изучаются этапы и уровни данного процесса.

Ключевые слова: дети с особыми образовательными потребностями, социально-педагогическое сопровождение, интеграция, социализация, детский коллектив, инклюзивное образование.

Abstract. Socio-pedagogical support of children with special educational needs in the educational process is defined in the article as "a whole system of organized events that create socio-psychological and pedagogical conditions for the successful learning and mental development of a child in a school environment."

In the social and pedagogical support of children with special educational needs, the "children's team" is a powerful resource for their development. Only by including a child in their ranks, that is, in the environment, can they be taught to communicate, socialize and get used to society. The goal of social and educational support is to help a child successfully overcome obstacles to personal and social development.

Today, the education system is in dire need of support and development for socio-pedagogical and psychological-pedagogical support. The article explains in detail the concept of support and examines several definitions of social and pedagogical support, the stages and levels of the support process are studied in more detail.

Key words: children with special educational needs, social and pedagogical support, integration, socialization, children's collective, inclusive education.

Бүкіл дамыған әлемде қоғам жалпыадамзаттық мораль мен әлеуметтік әділеттіліктің талабына сәйкес білім беруде балаларды кемсітуге жол берілмейді деген түсінікке келді. Қазақстан Республикасының заңнамасында балалардың құқықтарын қорғау саласындағы халықаралық құжаттарға сәйкес ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар ұғымы және жеке мүмкіндіктері ескеріле отырып, барлық білім алушылардың сапалы білім алуына тең құқықтар қағидаты енгізілді. [1];

Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету жағынан қарастырсақ, білім беру саласындағы мемлекеттік саясатының қағидаттары ретінде:

- бәрінің сапалы білім алу құқықтарының теңдігі;
- зияткерлік даму, психофизиологиялық және әр тұлғанының жекедаралық ерекшеліктері ескере отырып, барлық деңгейдегі орта үшін білімнің қолжетімділігі [5, 1-тарау, 3-бап].

ҚР Білім беру саласындағы заңнамамен төмендегілер бекітілген:

- баланың қалауын, жеке бейімділігі мен ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру ұйымын таңдауға; психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияларда өз балаларын оқыту мен тәрбиелеу проблемалары бойынша консультациялық көмек алуға ата-аналардың құқықтары [5. 6-тарау, 49-бап];

- баланың тұрғылықты жері бойынша, оның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар үшін мектепте оқу құқығы [5, 5-тарау, 26-бап, 2-тармақ].

- қызмет көрсетілетін аумақта тұратын балалардың тиісті білім беру ұйымына қабылдаудан бас тартуға болмайды ;

- білім беру ұйымы кеңесінің шешімі бойынша жеке оқу жоспарлары, қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары шеңберінде балалардың оқуға құқығы [5.6-тарау.47; 4-баптар] [2]

Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу-бұл қазіргі заманғы жағдайларға бейімделу процесі сондай-ақ өмірдің қиын жағдайларына ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға, олардың ата-аналарына әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу мен көмек көрсету.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеудің әртүрлі аспектілері төмендегі ғалымдар қарастырылған: Л.Н.Антонова, Л.И. Акатов, Л.И.Аксенова, О. Ю.Арсентьева, Н. М.Бурыкина, М. А. Бялик, А. Воронца-Боровска, Т. В. Волосовец, д. Б. Воронцов, Л.С. Выготский, И. Ф. Дементьева, И. Н. Евграфова, Е. А. Екжанова, Е. А. Иванюк, А. А. Катаева, U. Strasser, St. Thalheim, J. Jerg, W. Schumann.

Денсаулығының шектеулі болуынан туындаған өмірлік шектеулері бар баланың жеке басын дамытуға бағытталған әлеуметтік-психологиялық-педагогикалық шаралар кешені, оның барысында өзінің "Мен" және айналадағы шындықты барабар қабылдау, сыртқы және ішкі травматикалық әсерлерге төзімділік, қоршаған ортаға бейімделу және онымен тиімді қарым-қатынас жасау қабілетінің қалыптасуы және оған әсері ерекше білім беру қажеттілігі бар баланы әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу арқылы қарастырылады [3]

Интеграция және инклюзия процестері ортақ атап айтқанда, дамудың алғашқы кезеңдерінде жеңу мүмкіндігі бөлу, әлеуметтік оқшаулау, осылайша ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға жағымсыз әсерлерді азайту және барлық балалардың қоғамдастығын арттыруға ықпал етеді (Bürli, A., 2009), [4].

Педагогикалық тәжірибеде және арнайы зерттеулерде көрсетілгендей, көптеген мүмкіндігі шектеулі балалар көбінесе қажетті әлеуметтік дағдылардың жеткіліксіз жабдықталуымен сипатталады. Осындай қиындақтардан мынадай жағдайларды тудыруы мүмкін: қалыпты дамып келе жатқан құрдастар арасында қарым-қатынас дағдыларының болмауы; өзін-өзі бағалаудың жеткіліксіздігі; айналадағы адамдардың теріс қабылдауы; эгоцентризм; әлеуметтік тәуелділікке бейімділік. Бұл дегеніміз олардың ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынасын едәуір қиындатады, нәтижесінде мұндай балалар еленбейді немесе белсенді түрде қабылданбайды. Бірінші және екінші жағдайда да баланың психологиялық ыңғайсыздықты терең сезінуі байқалады, нәтижесінде ол өзіне, оның мүмкіндіктері мен қабілеттеріне сенімсіздік сезімін тудырады, олардың түрлі қызметтерінде және нәтижелерінде көрініс табады. [5]

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың өмірлік құзіреттілігінің компонентін қалыптастыруға бағытталған әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу көп өлшемді, кезең-кезеңді болып табылады және келесі міндеттерді шешуді қамтиды:

- баланың жеке ерекшеліктерін және оның даму жағдайын зерттеу;
- мамандармен және баланың отбасымен бірлесіп, оңтайлы жеке бағдарланған қолдау бағдарламасын әзірлеу;
- балаларды, ата-аналарды және білім беру мекемесінің педагогтарын жұмысқа қоса отырып, жеке және кіші топтық бағдарламаларды іске асыру;
- мүмкіндіктері шектеулі баланың тіршілік әрекетінің неғұрлым маңызды салаларында қоршаған ортамен өзара іс-қимылында өзінің әлеуетін іске асырудағы қабілеттерін дамыту;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар баланың тұлғасын қолдау бойынша психологиялық-педагогикалық технологияларды енгізу;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды әлеуметтік дамытуға, олардың адамгершілік-құқықтық тұрақтылығын қалыптастыруға бағытталған шаралар жүйесін ұйымдастыру және қолдану;
- мекемеде адамның психологиялық жайлылығы мен қауіпсіздігі жағдайын жасауға, сондай-ақ әлеуметтік ортада адамгершілік қатынастарды орнатуға жәрдемдесу;
- ұжымда өзара қарым-қатынас орнату. [6]

Демек, сүйемелдеу ұғымы педагогикалық әдебиеттерде жиі қолданылады, бірақ оның нақты анықтамасы әлі тұжырымдалмаған. Этимологиялық тұрғыдан алғанда, "сүйемелдеу" термині "көмек", "бірлескен қозғалыс", "қолдау", "бір адамға қиындықтарды жеңуге көмектесу" сияқты ұғымдарға жақын. В. Даль сөздігінде "сүйемелдеу" сөзі былай ретінде түсіндіріледі, яғни "шығарып салу, бірге жүру, әсер ету, ілесіп жүру" [7]. Жалпы мағынада, сүйемелдеу-бұл екі адамның кездесуі және жалпы жолды бірлесіп өтуі. Жалпы әдебиеттерде "сүйемелдеу" ұғымымен жиі синоним болатын бірнеше терминдерді кездестіруге болады, мысалы, Э.М. Верник, К. М. Гуревич, И.В. Дубровина, Х. М. Лийметс "көмек" [8]; В. И. Слободчиков пен Е.И. Исаев қолданысында "бірге болу" [9], С. С. Хоружий "бірлескен жұмыс" деген мағынада көрсетілген. [10].

Педагогикалық сүйемелдеу бұл мүдделерді, қолдау мақсаттарын бірлесіп анықтау, проблемаларды жеңудің мүмкіндіктері мен жолдарын іздеу процесі. Мәселелер мен қиындықтар-бұл адамның дамуымен бірге жүретін табиғи құбылыстар. Бұл проблемаларды жеңу дегенімізді даму құралы ретінде қарастыруға болады. Педагогикалық сүйемелдеудің мәні — кедергілерді еңсеру, баланың ішкі күшін ынталандыра отырып дамыту. "Сүйемелдеу" термині гуманистік бағытқа ие. С.И. Ожегов пен Н.Ю. Шведованың түсіндірме сөздігінде "сүйемелдеу" дегеніміз "жығылмауына көмек көрсету, мақұлдау, қорғау, тірек болу" дегенді білдіреді [11].

Педагогикалық сүйемелдеудің бірнеше анықтамалар бар:

- дене, психологиялық немесе әлеуметтік проблемаларды шешуде алдын ала және жедел көмек көрсету;
- даралықты дамытуды қамтамасыз ететін қызмет болып табылады;
- девиантты және дұрыс емес мінез-құлық қиындықтарын жеңуге бағытталған қызмет түрі. Осылайша, педагогикалық сүйемелдеу— бұл балаға қиын өмірлік жағдайларды жеңуге және эмпатия, түсіну, проблемаларды бірлесіп анықтау және шешу, әр баланың жеке басының құндылығын бастапқы қабылдау негізінде жағымсыз салдардың әсерін азайтуға көмектесетін процесс.

Педагогикалық сүйемелдеудің негізі ретінде Н.Н.Суртаева мыналарды бөліп көрсетеді:

- 1) адамға көмек көрсетудегі демократия (адамға өзінің даму нұсқасын таңдау және педагогке педагогикалық өзара іс-қимыл құралдарын таңдау мүмкіндігін беру);
- 2) сүйемелдеу баланың әлеуметтенуімен тығыз байланысты, яғни адамның (ортаның) жағымсыз әсерлерге қарсы тұруындағы тәуелсіздігін сақтай отырып, әлеуметтік ортаның нақты талаптарына сәйкес келеді;
- 3) педагогикалық сүйемелдеу адамның жас және жеке ерекшеліктерінің логикасында құрылады.;
- 4) сүйемелдеу үшін, сүйемелдеу көрсететін адам мен сүйемелдеу көрсетілетін адам арасында тең өзара іс-қимыл тән болып табылады [12].

Демек, педагогикалық сүйемелдеу адамның даму процесінде жақсы жүзеге асырылатын екі процесті біріктіреді: олар адамның өзін-өзі дамытуын ынталандыруға бағытталған әлеуметтену мен даралау. Қазіргі педагогикадағы өзін-өзі дамыту дегеніміз-саналы өзгеріс және (немесе) өзінің "Өзін-өзі" өзгеріссіз сақтауға бірдей саналы ұмтылыс. Бұл ретте, өзгерістердің мақсаттарын, бағыттары мен құралдарын адамның өзі анықтайды. С.А. Расчетина әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу бұл сүйемелдеу көрсетілетін адамның өмірінің ықтимал проблемалық аспектілеріне көбірек назар аударумен байланысты педагогикалық сүйемелдеу процесінің "бөлігі" деп көрсетеді. [13]. Бүгінгі таңда сүйемелдеу (кең мағынада) дамудың белгілі бір кезеңінде жеке немесе әлеуметтік жоспарда қиындықтар туындаған балаларды сүйемелдеу ретінде түсіндіріледі. Сүйемелдеу балаға көмек көрсетудің жүйелік интегративті технологиясы ретінде қарастырылады және ол сүйемелдеушімен мен сүйемелдеу көрсетушінің өмірлік мәселелерін шешуге бағытталған өзара әрекеті болып табылады. Сүйемелдеу идеялары, шын мәнінде, көптеген танымал педагогтердің еңбектерінде ұсынылған [14]. Сүйемелдеу дегеніміз даму субъектісінің өмірді таңдаудың әртүрлі жағдайларында оңтайлы шешімдер қабылдауы үшін жағдай жасауды қамтамасыз ететін әсер деп түсіндіріледі. Сүйемелдеуді келесі мамандармен жүзеге асырылады: әлеуметтік педагогтар, дефектологтар, логопедтер, педагог-психологтар, педагог ассистенттер және педагогтар.

Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу бірнеше өзара байланысты деңгейлерде жүзеге асырылады. Олардың ішіндегі ең көп тарағаны-әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеудің макро деңгейі-қоғамдағы сүйемелдеушінің құқықтық және әлеуметтік жағдайын жақсарту үшін жағдай жасау. Мезо-деңгей сүйемелдеушінің дамуының әлеуметтік-педагогикалық жағдайына қатысушылармен жұмыс жасау арқылы әлеуметтік-педагогикалық көмек көрсетуді қамтиды; ал негізгі мақсат—сүйемелдеушінің сәтті өмірлік бейімделуіне жағдай жасау. Микро деңгейде сүйемелдеу- сүйемелдеушінің нақты мәселесін шешуге бағытталған және негізгі фактор өзі болып табылады.

Сүйемелдеу бұл үздіксіз процесс болып табылады; сүйемелдеу кешенді (көп салалы) тәсілді талап етеді; сүйемелдеу өз мәні бойынша жүйелі түрде, яғни бұған қатысушылар бір-бірінен оқшауланбаған, бірақ үздіксіз өзара әрекеттестікте болады. Сүйемелдеу процесі рет ретімен іске асыру кезеңдерінен тұрады:

1. Диагностикалық (сүйемелдеуді қажет ететін баланың мәселелерін, оның сүйемелдеушісінің және оны шешудің ықтимал мүмкіндіктерін анықтау).

2. Іздеу (мәселені шешу жолдары мен әдістері туралы қажетті ақпаратты жинау, ақпаратты проблемалық жағдайдың барлық қатысушыларына жеткізу).
3. Консультативтік-жобалық (шарттық) (барлық мүдделі тараптармен проблеманы шешудің ықтимал нұсқаларын талқылау, тиімділік болжамдарын құру, түпкілікті шешім қабылдау кезінде сүйемелдеуді қажет ететін баланың белсенділігі мен дербестігін ынталандыру).
4. Қызметтік (қажетті нәтижеге қол жеткізу, сүйемелдеуші проблеманы жеңудің бұрын жасалған бағдарламасын жүзеге асыратын өзара әрекеттесудің басқа қатысушыларының әрекеттерін үйлестіру функциясын алады).
5. Рефлексивті (жүргізілген жұмыстың тиімділігін бағалау). Бұл кезең сүйемелдеуді қажет ететін баланың мәселесін шешудің соңғы кезеңі немесе алдын-алу шараларын жобалаудың бастапқы алаңы болуы да мүмкін.
6. Бақылау (сүйемелдеуді қажет ететін баланыңның әлеуметтенуін одан әрі бақылау).

Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеудің мақсаты-жеке және әлеуметтік дамудағы кедергілерді сәтті жеңуге жағдай жасау, мазмұны-баланың субъективтілігін ескере отырып, оның дамуындағы жағымсыз сәттерді жеңуге баса назар аудару. Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу мәні-әлеуметтендіру процесі. Кез келген жастағы адамдар объект бола алады, өйткені әлеуметтену-бұл адамның өмір бойы жалғасатын үздіксіз процесс.[15].

Қорыта айтқанда, әлеуметтік педагогтың ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі рөлі белгілі бір ерекшелікке ие және бірқатар белгілі бір міндеттерді шешуге арналған, нәтижесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар бала өзіне пайдалы білім, дағдылар мен машықтарды иеленеді, өмірлік құзіреттіліктің ең қол жетімді деңгейіне жетеді, әлеуметтік мінез-құлықтың қажетті формаларын игереді, оларды отбасы мен қоғам жағдайында жүзеге асыра алады. Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу аталған барлық проблемалық бағыттарды қамтиды, педагогикалық, психологиялық және әлеуметтік жұмыстарды біріктіреді және осылайша сүйемелдеу жүйесін ұйымдастырудың кешенді тәсілін жүзеге асырудың жарқын мысалы болып табылады.

Әдебиеттер

1. «Равенство и инклюзивный подход в образовании. Руководство по подготовке, пересмотру и оценке планирования в секторе образования» (совместный продукт Инициативы Организации Объединенных Наций в области образования и др. международных организаций - 2010г.
2. Закон РК «Об образовании».
3. Олиференко Л.Я. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска / Олиференко Л.Я., Шульга Т.И., Дементьева И.Ф. – М.: Академия, 2008. – 112 с.
4. Bürli, A. Integration und Inklusion aus internationaler Sicht. / Bürli, A., Strasser, U., Stein, A. D. – Julius Klinkhardt, 2009 – 336 p.
5. Малофеев Н.Н. Единая концепция специального федерального государственного стандарта для детей с ограниченными возможностями здоровья: основные положения / Малофеев Н.Н., Никольская О.С., Кукушкина О.И., Гончарова Е.Л. // Дефектология - №1.- 2010 .– С. 6-22.
6. Скворцова В.О. Социальное воспитание детей с отклонениями в развитии / В.О. Скворцова. – М.: Владос-Пресс, 2006. – 160 с.
7. Даль В. Толковый словарь живого русского языка: в 4 т. М., 2008. Т. 4. С. 272.
8. Верник Э. М. Психологическая служба в школе. Таллин, 1983; Гуревич К. М. Проблемы дифференциальной психологии. М.; Воронеж, 1998; Дубровина И. В. Психологическая служба в школе. М., 1995; Лийметс Х. М. Человек в социальной и физической среде. Таллин, 1985; и др.
9. Слободчиков В. И., Исаев Е. И. Основы психологической антропологии. М.: Школа-Пресс, 1995.
10. Хоружий С. С. О старом и новом. СПб.: Алтейя, 2000.

11. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. М., 1975. С. 490
12. Суртаева Н. И. Философия социально-педагогической поддержки // Социально-педагогическая поддержка и сопровождение. СПб.: Тюмень, 2002.
13. Расчетина С. А. История становления социально-педагогической поддержки // Социально-педагогическая поддержка и сопровождение. СПб.; Тюмень, 2002
14. Макаренко А. С. О воспитании. М., 1990; Сухомлинский В. А. Избранные психологические сочинения: в 3 т. М.: Педагогика, 1983
15. Расчетина С. А. История становления социально-педагогической поддержки

О ВОСПИТАТЕЛЬНОМ ПОТЕНЦИАЛЕ КАЗАХСКОЙ НАРОДНОЙ КУЛЬТУРЫ И ТРАДИЦИЙ

Шәймерден Жантөре Жанатұлы

PhD-докторант, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан, kazsport93@yandex.kz

Аннотация. Мақалада қазақтың халық педагогикасы мен салт-дәстүрін зерттеудің маңыздылығы қарастырылады. Халықтың ұлттық мұрасының маңыздылығына және адамгершілік тәрбиесінің этникалық аспектілеріне назар аударылады. Автор халық педагогикасы арқылы білім саласындағы зерттеулердің рөлін ашып көрсетеді. Мақалада адамның ұлттық және әлемдік мәдениет әлеміне ену жолы болып табылатын білімге ерекше мән берілген. Қазіргі жаһандану жағдайында адам халықаралық мәдениет пен өз елінің мәдениеті бойынша құзыреттіліктерге ие болуы керек..

Түйінді сөздер: ұлттық мәдениет, идентичность, салт-дәстүрлер, білім беру, тәрбие.

Abstract. The article discusses the importance of studying Kazakh folk pedagogy and traditions. The attention is focused on the importance of the national heritage of the people and ethnic aspects of moral education. The author reveals the role of research in the field of education by means of folk pedagogy. Particular importance in the article is given to education, which is a way for a person to enter the world of national and world culture. In the conditions of modern globalization, a person must have competencies in the international culture and the culture of his country.

Key words: national culture, identity, traditions, education, upbringing.

Национальное самосознание в настоящее время проходит этап возрождения и приобрело тенденцию возврата к своим истокам. Нравственный опыт поведения и духовная культура народа актуализировались и вносят позитивные изменения в эволюцию национального самосознания. В русле данной тематики очевиден возросший интерес ученых к углубленному изучению обычаев и традиций народа, создающих уникальность каждого отдельно взятого этноса. Процессы социализации человека тесно взаимосвязаны с традициями и обычаями народа. Природа национальной культуры, ее место и роль в воспитательном процессе молодежи имеет весомое значение в изучении исторических предпосылок и процессов, которые, в свою очередь, участвуют в организации человеческих отношений и поведения. Особое внимание должно быть уделено патриотическому воспитанию подрастающего поколения, претерпевающего влияние глобализации. В последние десятилетия границы между государствами становятся трамплином для смены места жительства и открывают новые возможности для реализации потенциала молодежи. В этом аспекте хотелось бы упомянуть статью Насыровой М.Ю. «Проблемы формирования патриотизма и гражданственности у студентов вуза», в которой приводится ряд проблем, с которыми сталкиваются нынешние казахстанские вузы [1]. В частности, наблюдается явление снижения или отсутствия интереса студентов к посещению мероприятий